

РАЗПОРЕЖДАНЕ

№ 2830

гр. София, 29.02.2024 г.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 129-ТИ СЪСТАВ, в закрито заседание на двадесет и девети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Г.Ш.К.

като разгледа докладваното от Г.Ш.К. Наказателно дело частен характер № 20241110202704 по описа за 2024 година

след като се запозна с материалите по делото и в изпълнение на правомощията си по чл. 250-252 от НПК съдията-докладчик намира, че към настоящия момент не са налице условията за разглеждане на делото от районен съд, доколкото са налице основания за прекратяване на производството, поради следното:

Производството по делото е образувано по повод подадена тѣжба от С. Г. Д. против В. К. Л., в която се твърди, че е осъществено престъпление по чл.130, ал.2 от НК.

Приложено е и постановление на СРП за отказ да се образува досъдебно производство от 22.01.2023 г. по пр.пр. №34646/2022 г. във връзка със същия случай, описан в тѣжбата. Не са представени доказателства за датата на връчване на това постановление на тѣжителя С. Г. Д..

Видно от съдържанието на постановлението за отказ за образуване на досъдебно производство, като основание е посочена разпоредбата на чл. 24, ал. 1, т.1 от НК, а по същество са изложени мотиви за липса на данни за извършено престъпление от общ характер, тъй като е било установено, че съгласно приложеното СМУ на С. Д. е причинена лека телесна повреда по смисъла на чл.130, ал.1 НК, което е такова от частен характер и съгласно разпоредбата на чл.161, ал.1 НК наказателно преследване за него се възбужда по тѣжба на пострадалия, подадена до съда. Във фактическите изводи на прокурора ясно е посочено, че съгласно сведенията, дадени от С. Д. деянието е реализирано на 07.08.2022 г. и уврежданията са му причинени в резултат на

действията на лицето Венцислав Л., съответно последният е имал качеството на лице върху което падат подозренията за извършването на деянието, за което е проведена проверката.

Отново от съдържанието на това постановление, съпоставено със съдържанието на частната тъжба се установява, че предмет на проверката по пр.пр. №34646/2022 г. е била именно случката от 07.08.2022 г. при която на С. Г. Д. е била причинена телесната повреда, за която е подадена частната тъжба, по която е образувано настоящето дело, т.е. е налице пълна идентичност на деянията, с тази разлика, че по пр.пр. №34646/2022 г. предмет на проверка освен причинената телесна повреда са били и твърдения за закана с убийство по смисъла на чл.144, ал.3 НК.

Няма данни по делото дали и кога това постановление на СРП от 22.01.2023 г. е било връчено на С. Д. и дали същото е било обжалвано от него и дали е било отменено от прокурор при СГП, поради което следва да се приеме, че то е действащо и към настоящия момент и чрез него е налице произнасяне на прокурор по този случай.

Разпоредбата на чл. 4 от Протокол 7 към ЕКЗПЧОС въвежда принципа "ne bis in idem", гласящ, че никой не може да бъде съден или наказан от съда на една и съща държава за престъпление, за което вече е бил оправдан или окончателно осъден съгласно закона и наказателното производство на тази държава.

Този принцип е въведен в националното ни законодателство посредством нормата на чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК, съгласно която не се образува наказателно производство, а образуваното се прекратява, ако спрямо същото лице за същото престъпление има незавършено наказателно производство, влязла в сила присъда, постановление или влязло в сила определение или разпореждане за прекратяване на делото.

Видно от съпоставката на текстовете на двете разпоредби, българският законодател с нормата на чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК, не само изцяло е възприел класическия принцип "ne bis in idem", целящ да не се допусне повторение на наказателни процедури, които са приключили с влязъл в сила акт, но е стигнал дори по-далеч при обезпечаване на защитата на подсъдимите лица, като е въвел допълнителна процесуална гаранция, изразяваща се в предвиденото задължение при две висящи наказателни

процедури за едно и също деяние, насочени срещу едно и също лице да се прекратява тази, която е образувана по – късно, макар нито една от процедурите все още да не е приключила с влязъл в сила акт.

Тоест законосъобразното приложение на чл. 24, ал. 1, т.6 от НПК изисква при наличието на две висящи процедури с наказателен характер спрямо едно и също лице за едно и също деяние, като никоя от тях все още не е приключила с влязъл в сила акт, да бъде прекратена по-късно образуваната процедура, поради наличие на незавършило наказателно производство. В случай, че двете процедури продължат паралелно, но една от тях приключи с влязъл в сила акт, следва да се приложи принципа "ne bis in idem", като бъде прекратено производството, което все още е висящо, независимо кое от двете е образувано първо.

В настоящия случай е налице хипотеза на депозирана тъжба по отношение на деяние, за което е налице постановление за отказ да се образува съдебно производство, макар и в случая постановлението на СРП от 22.01.2023 г. да не е за прекратяване на наказателното производство по делото и макар и формално да не може да се каже, че същото е влязло в сила, тъй като няма пречка във всеки един момент и неограничено във времето (до момента на изтичане на давностния срок за наказателно преследване) да бъде отменено от горестоящата прокуратура, в случая от СГП. Докато обаче не е отменено, то е действащо и е налице произнасяне на компетентен орган по същите факти между същите страни, без значение на правната квалификация на същите, поради което докато не бъде отменено това постановление, не може да се води друго наказателно производство, тъй като се стига до заобикаляне на посочената по-горе забрана, предвидена в чл. 24, ал. 1, т. 6 от НПК. В този смисъл е и Решение № 38/13.05.2019 по дело № 13/2019 г. на ВКС, в което е прието, че: "Когато е налице постановление за отказ да се образува наказателно производство срещу определено лице за определено деяние, което е действащо /не е отменено/, воденето на наказателно производство срещу същото лице, за същото деяние, би било в нарушение на принципа "ne bis in idem", откъдето следва че второто производство е недопустимо и като такова подлежи на прекратяване". За да стигне до този правен извод върховната инстанция е изходила от това, че постановлението за отказ следва да се приравни на постановлението за прекратяване на наказателното производство, доколкото и двете хипотези визират обвързващо

становище на прокурора по въпрос от неговата изключителна компетентност, а именно, че не е налице престъпление от общ характер. В тази насока в решението е посочено следното: "Налице е различие между двата акта, което не се отнася до съществуването на направената преценка, а до момента, в който тя е направена, респективно, до извършените преди това действия на компетентните органи, предшестващи преценката на прокурора, а именно: в единия случай е проведена "предварителна проверка" / полицейска проверка /, при която са събрани сведения, които впоследствие прокурорът анализира, за да се произнесе по въпроса има или извършено престъпление от общ характер. Когато приеме, че такова липсва, прокурорът се произнася с постановление за отказ да се образува наказателно производство. В другия случай, е образувано и водено досъдебно производство, а след приключване на разследването и изпращане на делото на прокурора, той изразява становище, че наказателното производство подлежи на прекратяване. В тези случаи се произнася с постановление за прекратяване на наказателното производство. Становището на прокурора, изразено в съответното постановление, има обвързващо действие до момента, в който актът на прокурора съществува в правния мир. "

Настоящата инстанция споделя напълно посочените и цитирани изводи на върховната съдебна инстанция, предвид на това, че са в съответствие с нормите от националното и наднационалното право по въпросите, касаещи принципа "ne bis in idem", както и с тълкувателна практика на ОСНК - ТР № 3/2015 г. и ТР № 4/2017 г.

Доколкото в настоящата хипотеза се касае до отказ да се образува наказателно производство следва да се съобрази практиката на Европейския съд по правата на човека, която е категорична, че национални процедури, които преследват цели, сходни с целите на наказателния процес, имат наказателен характер по смисъла на ЕКЗПЧОС и за тях следва да намери пълно проявление принципа за ne bis in idem, въплътен чл. 4 от Протокол 7 към ЕСПЧ. Не може да бъде отречено, че производство, чиято цел е да се установи дали деецът е извършил престъпление по смисъла на националното законодателство, каквото се явява предварителната проверка по [чл. 196, ал. 1, т. 6 НПК](#), има характера на наказателно производство.

В случая с постановлението за отказ по смисъла на [чл. 213 НПК](#), е

налице волеизявление, на единствения орган, компетентен да образува досъдебно производство, с което той се ангажира със становище, че не са налице основания за образуване на наказателно производство, доколкото не е осъществено престъпление от общ характер. В тази насока следва да се отбележи, че такова основание за отказ да се образува наказателно производство - липса на престъпление от общ характер не съществува в действащото законодателство, доколкото, както чл. 24, ал. 1, т. 1, така и чл. 243 НПК говорят за липса на престъпление въобще, а не за липса на престъпление от общ характер.

В процесния случай е налице произнасяне на компетентен орган, че престъпление при изложените факти не е извършено, като за да е налице извода дали се нарушава принципа *ne bis in idem* е без значение дали престъплението е от общ или частен характер и какъв е реда за неговото преследване. Поради това и този акт, създава забрана за пререшаване на разрешените с него въпроси до отмяната му по надлежния ред. Аргумент в подкрепа на този извод е и изрично предвидената в чл. 213, изр. 2 НПК възможност за обжалване на отказа да се образува досъдебно производство по реда на йерархичния контрол в рамките на Прокуратурата на Р. България. Ако постановлението за отказ не създаваше своеобразна сила на "пресъдено нещо" по въпроса дали лицето е извършило престъпление, то не би била предвидена възможност за обжалване на същото и пострадалият би могъл след получен отказ да подава нов сигнал до друг прокурор, който би могъл да стигне до различни фактически и правни изводи.

Обстоятелството, че в самото постановление за отказ да се образува досъдебно производство е посочено, че са налице данни за престъпление от частен характер, т. е. е посочено не че липсва престъпление въобще, а само престъпление от общ характер, не може да обоснове извода, че постановленият отказ да се образува досъдебно производство не препятства последващо разглеждане на дело от частен характер за същите факти. Това е така, тъй като постановлението за отказ или за прекратяване във всички случаи обхваща деянието, очертано от съответните фактически положения, независимо от неговата правна квалификация, защитаван интерес и реда, по който се преследва - публичен или частен.

Указанията, дадени в постановлението за отказ, че наказателното

преследване за дела от частен характер се възбужда по тѣжба на пострадалия до съда, не са съобразени както с практиката на ЕСПЧ, така и с актуалната редакция на процесуалния закон след измененията с ДВ бр. 44/2018 и ДВ бр. 7/2019 г., поради което нито могат да обвържат съда, нито да създадат за правните субекти права, които те нямат.

В този смисъл са и мотивите към законопроекта за изменение и допълнение на НПК, обнародван с ДВ. бр. 7/2019 г., в които изрично е посочено, че новите редакции на [чл. 25, ал. 1, т. 6](#), [чл. 50 НПК](#) и [чл. 81, ал. 3 НПК](#) се въвеждат, за да се избегне конфликта между принципа *ne bis in idem* и съществуващата до този момент практика да се прекратяват досъдебни производства поради липса на престъпление от общ характер и след това за същите факти да се водят дела от частен характер по тѣжба на пострадалия до съда. Новата редакция на нормата на [чл. 81, ал. 3 от НПК](#) предвижда, че тѣжбата трябва да бъде подадена в шестмесечен срок от деня, когато пострадалият е узнал за извършване на престъплението, или от деня, в който пострадалият е получил съобщение за спиране на наказателното производство, на основание [чл. 25, ал. 1, т. 6 НПК](#).

Доколкото постановленията за прекратяване на досъдебното производство или за отказ за образуване на досъдебно производство на основание [чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК](#) - поради липса на престъпление от общ характер препятстват последващо провеждане на производство от частен характер за същите факти, то с оглед посочените по-горе законодателни изменения в НПК с ДВ, бр. 7/2019 г. се оказва, че за прокуратурата не съществува процесуално основание да откаже да образува досъдебно производство, ако се констатира извършено престъпление от частен характер.

От изложеното следва, че законосъобразното процедиране на прокуратурата, съгласно действащата процесуална уредба, в случай че съществуват данни за престъпление (независимо дали от общ или частен характер) е да образува досъдебно производство. След извършване на съответните процесуални действия в рамките на вече образуваното досъдебно производство, ако прокурорът приеме, че престъплението е от частен характер, той следва да спре наказателното производство на основание [чл. 25, ал. 1, т. 6 НПК](#) и да уведоми пострадалия по смисъла на [чл. 50 НПК](#), че може да подаде тѣжба, като шестмесечният срок за пострадалото лице започва да

тече от връчване на постановлението за спиране на наказателното производство. Ако в шестмесечния срок от получаването на съобщението за спиране пострадалият не подаде тѣжба по чл. 81 от НПК, тогава прокуратурата разполага с основанието да прекрати наказателното производство по чл. 24, ал. 5, т. 1 от НПК по аргумент от новоприетата разпоредба на чл. 24, ал. 6 от НПК.

Дори и да се предположи, че така очертаният ред не би бил целесъобразен за прокуратурата с оглед необходимостта да се извършват действия по разследване за престѣпление, което може да се окаже, че е от частен характер, доколкото към настоящия момент съобразно актуалната законодателна уредба, това е единственият предвиден в закона механизъм за разрешаване на колизията с принципа *ne bis in idem*, съображенията за целесъобразност не могат да надделеят над изискванията за законност.

В настоящия случай, отказвайки да образува досѣдебно производство, прокурорът прегражда пътя за по-нататѣшно разглеждане на делото по тѣжба на пострадалия, доколкото се активира и започва да действа закрилата на принципа *ne bis in idem*, препятстващ възможността за повторно наказателно преследване на едно и също лице за едно и също деяние.

В същия смисъл са Определение №3706/22.12.2023 г., постановено по ВНЧД № 20231100606840 по описа за 2023 година на СГС и Решение №348/15.05.2023 г., постановено по ВНЧД № 2023110060/1955 по описа за 2023 година на СГС.

Мотивиран от горното, съдът намира, че настоящото производство се явява недопустимо и като такова следва да бъде прекратено, поради което и на основание чл. 250, ал. 1, т. 1, вр. чл. 24, ал. 1, т. 6 от НПК, Софийски районен съд, НО, 129 състав

РАЗПОРЕДИ:

ПРЕКРАТЯВА наказателното производство по НЧХД № 2704/2024г. по описа на СРС, НО, 129-ти състав.

ПРЕПИС от разпореждането да се изпрати на С. Г. Д. и В. К. Л., на посочените в тѣжбата адреси.

Разпореждането подлежи на обжалване в петнадесетдневен срок от

връчването му, пред Софийски градски съд, по реда на Глава XXI от НПК.

Съдия при Софийски районен съд: _____